

Ikt. sz.: NOB-40/2-5/2017.

NOB-1/2017. sz. ülés
(NOB-58/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2017. március 2-án, csütörtökön, 10 óra 22 perckor
Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának
Krúdy Termében (Kossuth tér 1.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Elnöki bevezető	5
A határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása	5
Nyíregyháza külhoni kapcsolatai - Előadó: dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza polgármestere	5
<i>Dr. Kovács Ferenc tájékoztatója</i>	6
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Magyarország és Kárpátalja	
Előadók: dr. Grezsa István, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja fejlesztési feladatainak kormányzati koordinációjáért felelős kormánybiztos és Ötvös Sándor, a Kormánybiztosi Kirendeltségi Főosztály főosztályvezetője	8
<i>Kérdések</i>	14
Aláírásgyűjtés az ukrajnai kisebbségek oktatási és nyelvi jogainak tervezett szűkítése ellen	17
<i>Brenzovics László tájékoztatója</i>	17
<i>Hozzászólások</i>	22
<i>Brenzovics László válasza, reagálása</i>	23
A Nemzeti összetartozás bizottsága 2017. évre vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása	25
<i>Határozathozatal</i>	26
Egyebek	26
Az ülés berekesztése	26

Napirendi javaslat

1. Nyíregyháza külhoni kapcsolatai

Előadó:

Dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza polgármestere

2. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Magyarország és Kárpátalja

Előadók:

Dr. Grezsa István, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja fejlesztési feladatainak kormányzati koordinációjáért felelős kormánybiztosa

Ötvös Sándor, a Kormánybiztosi Kirendeltségi Főosztály főosztályvezetője

3. Alírásgyűjtés az ukrainai kisebbségek oktatási és nyelvi jogainak tervezett szűkítése ellen

Előadó:

Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke

4. A Nemzeti összetartozás bizottsága 2017. évre vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása

5. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Pánczél Károly (Fidesz), a bizottság elnöke

Szabolcs Attila (Fidesz), a bizottság alelnöke
Szászfalvi László (KDNP), a bizottság alelnöke
Bóna Zoltán (Fidesz)
Petneházy Attila (Fidesz)
Sneider Tamás (Jobbik)

Alexov Lyubomir szerb nemzetiségi szószóló
Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló

Helyettesítési megbízást adott

Dunai Mónika (Fidesz) Petneházy Attilának (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Sándor Tamás, a bizottság munkatársa

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza polgármestere
Dr. Grezsa István, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja fejlesztési feladatainak kormányzati koordinációjáért felelős kormánybiztos
Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke

Megjelent

Dr. Vinnai Győző (Fidesz)
Ötvös Sándor, a Kormánybiztosi Kirendeltségi Főosztály főosztályvezetője

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 22 perc)

Elnöki bevezető

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nagy szeretettel köszöntöm önöket a Magyar Országgyűlés Nemzeti összetartozás bizottságának idei első és egyben kihelyezett ülésén. Engedjék meg ezt a furcsaságot, hogy a vendég szólal meg először és nem a házigazda, akinek nagyon szépen köszönöm a meghívást, Kovács Ferenc polgármester úrnak. Hónapokon át egyeztettünk és gondolkodtunk erről, de örömmel jelentem, hogy itt vagyunk, és a bizottsági ülésünket megkezdjük.

Még egyszer nagy tisztelettel köszöntöm polgármester urat, alpolgármester urat, Vinnai Győző képviselőtársunkat, aki a körzet egyik országgyűlési képviselője, és tanácskozási joggal vesz részt bizottságunk mai ülésén. Köszöntöm dr. Grezsa István kormánybiztos urat, a kíséretében lévő Ötvös Sándor főosztályvezető urat, Brenzovics László képviselő urat, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnökét, és természetesen köszöntök minden kedves érdeklődőt bizottságunk ülésén.

A határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

Tájékoztatom a bizottságot, hogy a mai ülésen Dunai Mónika képviselő asszonyt Petneházy Attila képviselőtársunk helyettesíti, így megállapítom, hogy bizottságunk 7 fővel határozatképes.

Tájékoztatom a bizottság tagjait arról is, hogy a 2. napirendi pontnál előzetesen jelezte kormánybiztos úr, hogy szemléltető eszközt is igénybe kíván venni, így a kiküldött napirendi pontjainkat ezzel a kiegészítéssel kérem majd elfogadni.

Kérdezem a bizottság tagjait, hogy elfogadják-e a kiküldött napirendet. Aki igen, kérem, most szavazzon! (Szavazás.) Köszönöm szépen.

Megállapítom, hogy 7 egyhangzó igenrel a napirendünket elfogadtuk.

Nyíregyháza külhoni kapcsolatai - Előadó: dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza polgármestere

Első napirendi pontunk a „Nyíregyháza külhoni kapcsolatai” címet kapta, és előadója dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza polgármestere. Valóban, ahogy akár az elmúlt hónapokban vagy ma is erről itt beszélünk, Nyíregyháza a nemzetpolitikában nagyon fontos szerepet tölt be, hisz a nemzetpolitika nemcsak a Magyar Országgyűlésben történik, nemcsak a Miniszterelnökség részét képező Nemzetpolitikai Államtitkárságon, nemcsak a Bethlen Gábor Alapkezelőnél - sorolhatnám az állam különböző szerveit -, hanem a nemzetpolitikában hál' istennek részt vesznek kisebb és nagyobb közösségek, egyházak, karitatív szervezetek, civil szervezetek és a magyar önkormányzatok is, akik nagyon szép példáját adták a nemzeti összetartozásnak és a nemzetpolitikában való részvételnek az elmúlt években. Ebben kiemelt szerepet tölt be Nyíregyháza megyei jogú város is, amely földrajzilag is nagyon fontos helyen található, hiszen Kárpátalja itt van elérhető közelségben, Romániából a szatmári térség, sőt a Felvidék keleti része is, úgyhogy itt, ebben az észak-keleti csücsökben bizony Nyíregyháza nagyon fontos szerepet tölt be az elszakított országrészek magyarságának támogatásában, a velük való kapcsolattartásban. Ezzel a fölvezetéssel átadnám a szót polgármester úrnak, első napirendi pontunk előadójának.

Dr. Kovács Ferenc tájékoztatója

DR. KOVÁCS FERENC, Nyíregyháza polgármestere: Köszönöm szépen, elnök úr. Nagy szeretettel köszöntöm a Nemzeti összetartozás bizottsága tagjait és kiemelt vendégeit a városházán, és köszönöm, hogy elnök úr azonnal elfogadta a meghívást, amit Nyíregyháza képviselője, Petneházy Attila is erősített, aki a bizottság tagja, és itt van Nyíregyháza másik képviselője, Vinnai Győző is. Nekem egy személyes okom is volt, hiszen én az elmúlt ciklusban ebben a bizottságban dolgoztam. És ez sem véletlen, sokkal inkább fontos Nyíregyháza szerepe nemcsak most, hanem az elmúlt évtizedekben is a nemzetpolitikában, hiszen a város annak a megyének a székhelye, amelyik három országgal határos, három olyan országgal, ahol jelentős számban élnek magyarok, és Nyíregyházának a 16 testvér-, partnervárosa közül kiemelt jelentőségűek a magyarok lakta városok. Mondtam is elnök úréknak, néztem a naptáramat, hogy Beregszász polgármestere hétfőn lesz a vendégünk, Szatmárnémetinek újra magyar polgármestere van, Kereskényi Gábor, akinél a múlt héten jártunk. Természetesen ez nincs minden hónapban így, de azért ki van írva két pályázat a határ menti régiók fejlesztésére, a magyar-román és az ENPI, a 4 országos, és ez ügyben is tanácskoztunk.

Röviden összefoglalva: a város külhoni kapcsolatrendszerében meghatározóak a régi történelmi Magyarországon lévő, ma is magyarok lakta települések. Ha gondolatban végigmegyek a térképen: Szatmárnémeti, Beregszász, Munkács, Ungvár, Eperjes testvér- és partnervárosaink, akikkel folyamatos, élő kapcsolat van. Én annak idején a bizottság tagjaként is azt szorgalmaztam - hála istennek olyan kormányja van Magyarországnak 2010 óta, amelyik ápolja, fejleszti, fontosnak, stratégiai kérdésnek tartja a nemzeti összetartozást -, és elindult Délvidéken a nagyszabású kormányprogram, ami Kárpátalján folytatódik. Ennek az volt az előzménye, amikor annak idején a bizottság elkezdte a kihelyezett üléseit először Beregszászon, aztán végigjárta a magyarok lakta térségeket, de legalább ilyen fontos az önkormányzati terület, hisz az önkormányzatok azok, akik folyamatos, élő kapcsolatot tartanak.

Nyíregyháza hogyan? Az egyik a pályázati rendszer. Ezen belül kiemelt az interregionális, a határ menti régiókra kiírt pályázat, amelyben még mindig aktívak vagyunk, de emellett például 2014-től kiemelt figyelmet fordítunk a V4-ek pályázataira is. Két nyertes pályázatunk is van már, amely magyar vonatkozású, az egyik Eperjessel, de benne van Rzeszow és benne van Csehország is, hiszen Nyíregyházának mind a három testvérvárosa - Prága X. kerülete, Rzeszow és Eperjes -, de a másik pályázatunkat Nagykapossal adtuk be. Ezek általában kisebb összegű, de fontos pályázatok, ahol a kulturális hagyományok ápolása, az építés a téma.

A másik olyan terület, amit próbálunk erősíteni, tulajdonképpen a városmarketing. Nyíregyházának - és lehet, hogy kitérőnek tűnik, de erről van szó - az elmúlt öt évben a turizmusa nagyon sokat fejlődött, például a vendégéjszakák száma már tavaly megduplázódott, a testvérvárosi kapcsolatokat összekötöttük a turisztikával, és jellemzően ezekből a térségekből jönnek a vendégeink, ami nemcsak üzleti turizmus, hanem annál jóval több. Ezt visszük át más területre. Két példát mondanék. Az egyik Szatmárnémeti, amivel az elmúlt ciklusban már két nyertes üzleti pályázatunk is volt. Az egyik arról szólt, hogy négy üzleti területet meghatározó, 15-15-15 itteni, 15 határon túli céget hoztunk össze, szerveztünk és a hatvan cég, kis- és középvállalkozás együttműködéséből elindultak ma is létező üzleti kapcsolatok. Munkát jelentenek az embereknek, és nem kell mondanom, hogy milyen jelentőségű ez.

A másik ennél már nagyobb volt. Két régi szép épületet, romokban lévő épületet újíztunk fel Nyíregyházán és Szatmárnémetiben is, ráadásul egy régi

magyar polgári ház, ahol már infrastruktúrája van a vállalkozásoknak. A másik példa Kárpátalja, hiszen ez kiemelt területünk. A mi megyénk határos csak Kárpátaljával. Örülök, hogy kormánybiztos úr is itt van, akivel rendszeresen vagyunk kapcsolatban. Ott, az ENPI-ben az elmúlt ciklusban egy nagyon jelentős vízügyi pályázatot nyertünk - Ungvár, Munkács és Nyíregyháza. Az ötletet az adta, hogy Kárpátalján a városok közül egyedül Beregszászon volt folyamatos ivóvízellátás, és ez volt az a pont, ahol a kárpátaljai polgármestereket be lehetett vonni, az ukránokat. Annak idején, 2011-ben, ha jól emlékszem, Brenzovics elnök úrral együttműködve, ő is itt volt, amikor elhívtuk a kormányzót, a polgármestereket, és abból nőtt ki egy év alatt ez a pályázat. Remélem, hogy tudjuk folytatni, hiszen ez ott alapvető kérdés. Tehát azt mondom, hogy a háborús helyzet segítésére, a családok segítésére Nyíregyháza először jelentkezett 2014 szeptemberében. A KMKSZ-nek, elnök úrnak adtunk át 2 millió forintot, hogy segítsék a rászorultakat. Ezt követően a Megyei Jogú Városok Szövetsége tagjaként mindegyik megyei jogú város egyébként 5 millió forint támogatást adott, és például a beregszászi népkonyhát tavaly és az idén is 500-500 ezer forinttal segítjük. A beregszászi közös vízügyi cégünk kiemelt fontosságú, hiszen ez a mindennapokban biztosítja az ott élő magyarok életkörülményeinek a javítását. Természetesen emellett iskolai, kulturális, sport-, a magyar értékeket ápoló, megőrző, tovább vivő - a néptáncról bármelyik területig - együttműködésünk van, amihez a város a saját erejéből is sokat ad. Azért tartom ezt fontosnak, mert azt tapasztaltam parlamenti képviselőként, hogy nem mindig jutnak el ezek az információk a legfelsőbb szintre, és ezek nemcsak ünnepnapokon vannak így, hanem a hétköznapokat is jelentik.

De az ünnep is fontos, szimbolikus jelentőségű. A trianoni emléknaphra mindig jön Nyíregyházára határon túli fellépő, a városnapokat például most úgy tartjuk, hogy meghívtuk Eperjest, mert 25 éves testvérvárosi évfordulónk van, meghívtuk Szatmárnémetit és Beregszászt, tehát mindig másokat hívunk meg. Egyébként pedig arra is törekszünk, ez is 2014-től indult meg igazán, közvetlen brüsszeli pályázatokban általában mi még nem tudunk konzorciumvezetők lenni, tagok, mindig bevonjuk a testvérvárosainkat. Például amikor Iserlohn várossal, a német testvérvárosunkkal volt egy kétéves nagyon fontos szociális pályázat, oda mi be tudtuk vonni Szatmárnémetit is. Ezek a dolgok nagyon fontosak, hiszen sokat jelentenek, tudjuk. Mi teljesen képen vagyunk a testvérvárosaink helyzetével, rendszeresen vannak találkozók, polgármesteri találkozók, és ezek egy-egy szakterület találkozói is, tehát ezek nagyon fontosak. Fontos az is, hogy a parlamenti bizottság is tudjon erről, legyen a látókörben.

Köszönöm szépen, nem szeretnék visszaélni a köszöntés kereteinek a kiszélesítésével, és ezért mondtam azt elnök úrnak, hogy adekvát helyre, városba érkezett a bizottság. További jó munkát, jó tanácskozást kívánok! Nyíregyházára minden esetben számíthatnak. Köszönöm, hogy itt vannak.

ELNÖK: Köszönöm szépen, polgármester úr.

Van-e a bizottság tagjai közül hozzászólásra jelentkező, vagy aki kérdezni kíván polgármester úrtól? *(Jelzésre:)* Petneházy Attila képviselő úrnak adom meg a szót.

Petneházy Attila hozzászólása

PETNEHÁZY ATTILA (Fidesz): Elnézést kérek, úgy tűnik, egy kicsit már régen voltak a közgyűlések, elszoktam ettől a mikrofontól. Nagy tisztelettel köszönöm meg a szót elnök úrnak. Polgármester Úr! Tisztelt Vendégeink! Elnök Úr! Kormánybiztos Úr! Tulajdonképpen elmondható polgármester úr mondandójához kapcsolódva, hogy

Nyíregyháza, amint jól tetszenek látni, kiveszi a részét a határon túli magyarok segítségével és a határon túli magyarokkal való kapcsolattartásban. Polgármester úr hosszasan sorolhatta volna azokat a segítségeket és azokat az eredményeket, amelyeket ezen a területen elért Nyíregyháza, de természetesen nem tette, mert akkor sötétedésig itt ülhattünk volna.

Nekem tiszteletteljes feladatomból és örömeimre szolgál, hogy itt köszönhetem a bizottságot, hogy a bizottság itt tartja kihelyezett ülését, megköszönve a vendégeknek is külön, hogy részt vesznek ezen a bizottsági ülésen. Remélem, mindannyiunk meglepetésére fog szolgálni a mai nap. Lesz egy következő program is Sóstógyógyfürdőn, ami a mi büszkeségünk és a turisztikánk zászlóshajója, ezen belül is maga az állatkert, ahol majd a napunkat folytatni fogjuk. Nagyon kellemes napot kívánok mindannyiuknak! Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Más hozzászólás, kérdés nem lévén, köszönöm szépen polgármester úrnak, hogy az első napirendi pontban egyrészt köszöntött minket, tájékoztatott minket nagyvonalakban Nyíregyháza megyei jogú városnak a nemzetpolitikában betöltött szerepéről. További jó munkát kívánok önöknek ezen a területen is és gyümölcsöző együttműködések és sikereket annak érdekében, hogy a magyarság megmaradjon és boldoguljon, mert ez a legfőbb célunk mindazokon a területeken, ahol önök is kapcsolatot tartanak.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Magyarország és Kárpátalja

Előadók: dr. Grezsa István, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja fejlesztési feladatainak kormányzati koordinációjáért felelős kormánybiztos és Ötvös Sándor, a Kormánybiztosi Kirendeltségi Főosztály főosztályvezetője

Áttérünk a második napirendi pontunkra. Ismételten tisztelettel köszöntöm kormánybiztos urat. Arra kérném dr. Grezsa István kormánybiztos urat, illetve Ötvös Sándor főosztályvezető urat, hogy a tájékoztatójukat tartsák meg, hogy hogyan is állunk most a napokban, napjainkban az önök munkájával a kárpátaljai fejlesztések terén, amelynek gondviselője a kormánybiztos úr. Öné a szó.

Dr. Grezsa István hozzászólása

DR. GREZSA ISTVÁN kormánybiztos: *(Elindul a vetített számítógépes prezentáció.)* Tisztelt Elnök Urak! Tisztelt Polgármester Úr! Bizottsági Tagok! Hölgyeim és Uraim! Megtiszteltetés, hogy itt, Nyíregyházán és a polgármester úr után szólhatok néhány szót Kárpátalja, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Magyarország aktuális kérdéseiről. Nagyon helyes, hogy kaptam meghívást, hiszen a magyar nemzetpolitika nem Budapesten dől el elsősorban, hanem nyilván a célterületen, Kárpátalján, és a magyar nemzetpolitika szerves része mindazon erőfeszítés, amelyből Nyíregyháza és egyáltalán az egész megye derekasan kiveszi a részét hosszú évek óta. Példaként mondhatom azt, hogy nemcsak Kárpátalja, hanem a magyar szempontból, az önkormányzati térnyerés szempontjából egyre izmosodó Szatmár és Máramaros területekkel együtt egy gazdasági és egy kulturális térségként kezelve a területet Kárpátaljával és a nyírségi határ menti peremkerületekkel. Azt gondolom, hogy egy valamikori leszakadó régióból akár éllovas régiójává is válhat Magyarországnak.

Ami Kárpátalja és a magyar nemzetpolitika kapcsolatát jelzi, hosszú évek óta már kiemelt és megkülönböztetett figyelem irányul a magyar nemzetpolitika részéről Kárpátalja felé, amelynek a térképét itt felvetítettem, hogy tanuljuk a járásokat, és aki ellát odáig - én nem tartozom azok közé, akik ezt el tudják olvasni -, a pirossal jelzett

területek a magyar nyelvhatárokat jelzik, amelyek a mai magyar határokhoz nagyjából hozzásimulnak. Ezt a megkülönböztetett magyar nemzetpolitikai figyelmet egy teljesen új intézménnyel, a Kárpátaljáért Felelős Kormánybiztossággal egészítette ki a kormány bő másfél évvel ezelőtt. Más nemzetrészre ilyen szerv nem szerveződött a korábbi években, ez inkább azt jelzi, hogy a fokozott figyelmet egy más minőségre, egy magasabb szintre emelve, támogatni kívánja a magyar kormány a kárpátaljai magyar közösség - talán nem túlzás így megfogalmazni - élethalálharcát, így a fokozott nemzetpolitikai támogatások természetesen ugyanúgy kikerülnek a kárpátaljai területekre, mint eddig. Akár elegendő talán csak a beregszászi főiskola teljes állami fenntartását említeni, de az oktatási rendszerben számtalan magyar investíció történt, nem is beszélve az egyházi és közösségi szervezetek támogatásáról. Külön megtiszteltetés, hogy itt ezt a rövid előadásomat a magyar kormány stratégiai szövetségese, a KMKSZ elnöke, Brenzovics László képviselő úr előtt tarthatjuk meg.

Tehát ezt a folyamatot próbálta a kormánybiztosság egy plusz szemlélettel megerősíteni, és nyilvánvaló, hogy ennek az egyik eleme nem lehet más, mint a kárpátaljai magyarság helyzetének javítása, azonban egy új szempontként a kormánybiztosság tevékenységi körébe beemeltük az ukrán többségi fél szimpátiájának fokozását is, mert azt gondoljuk, hogy e nélkül nem tudjuk stabilizálni az ott élő magyarok helyzetét.

Az, hogy milyen eszközöket igyekszik Magyarország ebben a kérdésben bevetni, szemlélteti a következő slide. Ma már - ahogy 2010 óta - az egész magyar nemzetpolitika homlokterébe elsősorban a gazdaságfejlesztési, gazdaságpolitikai kérdések kerültek. A délvidéki gazdaságfejlesztési támogatást követően az Egán Ede gazdaságfejlesztési program révén 32 milliárd forintos tőkeinjekciót szeretnénk eljuttatni szűk 3 esztendő alatt a térségbe, amelynek az első, a kistermelőket, kisvállalkozókat érintő pályázati szakasza már le is zárult. Reméljük, hogy rövidesen, néhány héten belül megnyithatunk egy újabb kispályázói szintet, és reméljük, hogy előbb-utóbb pedig a ma már legalább 4-5 tucat számban rendelkezésre álló nagyobb befektetések előtt is megnyithatjuk mind a hitel-, mind pedig a kormányzati támogatási kereteket. Ebben az esztendőben 5,2 milliárd forint kormányzati forrás áll a támogatói oldalon rendelkezésre, és az Eximbank hitelkeretének a terepre kihelyezése pedig egy külön munkafolyamat, hiszen az ukrán jogszabályoknak is meg kell felelni. Ugyancsak a gazdaságfejlesztés témakörébe tartozik az az 50 millió eurós hitelsegélykeret, amely a tavaly novemberi miniszterelnöki találkozón került aláírásra, és ma már minden szinten zöld utat kapott. Reméljük, hogy ebből utakat tudunk építeni, és azokat a határátkelési kérdések rendezését is el tudjuk kezdeni, amelyek ma lehetetlenné teszik a két ország közötti kulturált kapcsolattartást.

Az oktatás terén a magyar oktatáspolitikai egyik Kárpát-medencei zászlóshajója a már említett II. Rákóczi Ferenc beregszászi főiskola. Ennek folyamatos fejlesztése stratégiai célunk, és nemcsak a felsőoktatási tér fejlesztése, hanem egyáltalán a magyar iskolarendszer fejlesztése is nélkülözhetetlen a közösség szülőföldön tartásában. Egy érdekes folyamat indult meg például a Felső-Tisza-vidéken, hogy egyre több vegyes házasságban élő vagy tiszta ukrán házaspárok gyermekei elindultak a magyar iskolarendszer felé, nyilván azért, mert az jobb, mint amit a többségi társadalom, az ukrán állam tud működtetni Kárpátalján. Ezt még meg fogja erősíteni az az óvodafejlesztési program, amelynek a nyilvános bejelentésére éppen tegnap került sor. 17,2 milliárdos, az egész Kárpát-medencére kiterjedő programról van szó, amelynek a Kárpátalját érintő szelete mintegy 2 milliárdos intézményfejlesztést jelent, és akkor nem beszéltem még a humán erőforrás-fejlesztési részéről ennek a programnak.

A harmadik olyan terület, amelyben elképesztő hiányok mutatkoznak Kárpátalján, az az egészségügy. Nem is az elmaradott XX. századi magyar szocialista helyzetre kell gondolni, hanem XIX. századi, ispotályszintű ellátásokkal lehet találkozni ma Kárpátalján. Nem gondolnánk, néhány kilométerre a magyar-ukrán határtól, hogy milyen helyzetekbe kényszerülnek az ott élő emberek, és itt szándékosan nem azt mondtam, hogy az ott élő magyarok, hiszen ez a helyzet egyformán sújt minden közösséget. Éppen ezért, amit az egészségügybe beruházunk, az nemcsak a magyarokat támogatja, sőt elsősorban nem a magyarokat támogatja. Tehát azok az egészségügyi műszerek, amelyeket adományoztunk, azok a kórházi osztályok, amelyeket sikerült felújítanunk az elmúlt időszakban, azok elsősorban a többségi lakosság szimpátiáját növelik és a komfortérzetét, és talán reményt ad nekik is, hogy érdemes kitartani, mert ha józan ésszel gondolunk bele, akkor a mai depresszált viszonyok mellett eléggé erős a perspektívatlanság.

Az egészségügyben régi követelés egy magyar kórház létesítése a területen. Ez egy nagyon nehéz kérdés, mert magyar állami beavatkozással egyúttal valamilyen szinten szerepet kell vállalnunk a magyar állampolgárok magyar biztosítási rendszerbe való bevonásában. Én reménykedem abban, hogy Kárpátalja lesz az első olyan terep, ahol a magyar kockázatközösséget a TAJ-számmal rendelkező magyar állampolgárok közösségében - ez nagyjából 100 ezer főt tesz ki - meg tudjuk emelni ugyanúgy egy Nyíregyháza–Kisvárdá–Vásárosnamény–Fehérgyarmat-rendszerbe integrálva. Tehát amikor a magyarországi kórházak progresszivitási szinten már a második szintté válnak, egy beregszászi kórházat el tudok képzelni, és reményünk van arra, hogy a magyar kormányzat szintén támogatást tud erre biztosítani.

A gesztuspolitikának, amelyben össze szoktuk foglalni a többségi szimpátianövelést, rengeteg kisebb-nagyobb szelete van. Az egyik ilyen fő csapásirány például a keleti partnerség program, amelyben a KMKSZ Brenzovics elnök úrék vezetésével számtalan olyan településen tudunk kisebb-nagyobb segítséget nyújtani, mint a népmesei Mátyás király, aki járja a terepet. Ő nem tudott nyilván kazánt elhelyezni és nyílászárót cserélni, de mi a XXI. században ezekkel a gesztusokkal számtalan ukrán és elsősorban nemcsak ukrán, hanem ruszin településen is tudjuk a magyar állam befolyását növelni és a hírnevét gyarapítani. Tandem szociológiai kutatásunkkal meg is mértük ezt a szimpátianövelést. Az ukránok 66 százaléka tekint Magyarországra egyfajta csodálattal - talán ez nem túlzás -, illetve elismeri azt, hogy Magyarország állami beavatkozása nélkül Kárpátalja szinte kiürült volna, vagy egyáltalán nem működne.

Az elmúlt napokban például, amit a hírekben olvashattak, hogy a peritoneális, tehát a hasúron keresztüli dialízisre szoruló, végstádiumú vesebetegeknél elfogyott minden eszköz egy furcsa ukrán jogi játék közben, Moszkal kormányzó nem Kijevet hívta fel segítségként, hanem besétált az ungvári főkonzulátusra, hogy Magyarország 48 órán belül segítsen, vagy meghal 19 ember. Végül 18 meg is halt közben, hogy nem kapott kezelést, de 18 embernek 4 millió forint értékben juttatott ki eszközt a magyar kormány a kormánybiztosságunkon keresztül 30 napra, hogy esélyt kapjanak a vesebetegek, amíg az ukrán állami beavatkozás is megérkezik.

Ami a gazdaságfejlesztést érinti, azért ahogy látjuk, mindig is fehér folt volt Kárpátalja a történelmi Magyarország területén is, nem véletlen, hogy Darányi Ignác annak idején Egán Edét kiküldte a terepre, illetve felkérte, hogy tegyen valamit. Ennek régi történelmi gyökerei vannak, és ez sajnos a mára is átvethető, hiszen ha megnézzük a gazdasági erőt a Kárpát-medencében, akkor a sok színből azt látjuk, hogy a mai Kárpátalja a legvilágosabb - ez jelenti ezen a slide-on a legrosszabb helyzetet -, tehát minden vonatkozásban, nemcsak a GDP, hanem a vásárlói paritáson keresztül semmilyen szempontból nem változott az a történelmi helyzet, hogy

Kárpátalja a legelmaradottabb régiója. Ezt tetézi a kelet-ukrajnai háborús helyzet, amely kitűnő hivatkozási alap az ukrán állam működési elégtelenségének az elfedésére. Tehát itt nagyon sokrétű feladat vár ránk, hiszen egyfelől az ott élő 150 ezres magyar közösséget a szülőföldjén szeretnénk tartani. Ez a közösség évek alatt többször bizonyította már azt, hogy minden elvándorlás, minden fogyás ellenére képes megszervezni önmagát, és példamutató nemcsak az egész Kárpát-medence, hanem a világon élő magyar közösségek számára is, hogy a legnehezebb helyzetben is van mindig remény és kiút.

Ezek a gazdaságfejlesztési pillérek, amelyek az Egán Ede-terv első szakaszában megjelentek, az agrárfejlesztés, a turizmus, a feldolgozóipar fejlesztése. Éppen ma nyílt meg Pesten az Utazás Kiállítás, és nagyon erőteljes Kárpátalja-standdal a turisztikai érdeklődést is szeretnénk nagyságrenddel emelni. Már 2016-ban is komoly sikereket értünk el. Ahogy 2017-ben könnyítéseket vezetett be a lebonyolításban a Határtalanul! programban az EMMI, így akik Kárpátaljára utaznak diákcsoportok, dupla pontszámot kapnak, tehát vélhetően végre megindulnak a nyugdíjas és egyházi csoportok mellett meg a jelentősen megnövekedett belföldi turizmus mellett is a magyar diákcsoportok. A belföldi turizmus megnövekedésének egyetlen oka van, hogy a Krím elvesztésével egyetlenegy hegye maradt Ukrajnának, a Kárpátok. Tehát ez egy egyszerű gyakorlati ok is.

Ami az oktatást illeti, és elnézést, hogy csak átszaladok nagyon sok mindenre, de megszámlálhatatlan program zajlik a magyar kormányzat támogatásával Kárpátaljával kapcsolatban. Csak néhány nagyobb elemet próbálnék kiemelni. Az oktatáson belül mindenképpen egy fontos és új fordulatnak tekintem azt, hogy a magyar nyelv presztízsnnyelvvé vált Kárpátalján. Ez egy egészen kivételes jelenség. Ebben az említett TANDEM-kutatásból kiderült, hogy nagyobb ma a magyar nyelv iránt az érdeklődés Kárpátalján az 1-1,3 milliós lakosság körében, mint az angol nyelv iránt. Ebben a pillanatban 3600-an tanulnak magyarul a magyar kormány finanszírozásával, a kárpátaljai képző központ példás szervezésében a Beregszászi Főiskolához tartozó képző központ példás szervezésében több mint 70 helyszínen. Több száz embert el kellett már utasítanunk kapacitásgondok miatt, tehát szinte biztos, hogy a szeptemberben induló újabb körben már hasonlóan nagy érdeklődést fogunk tapasztalni. Nem számoltam még hozzá azt az 1000-1200 diákot, akik pedig iskolarendszerben magyar órákon tanulják a magyar nyelvet. Nyilván nem vagyunk naivak, tudjuk, hogy nem feltétlenül a magyar nép és kultúra iránti olthatatlan szerelemről van szó, hanem európai uniós állampolgárságról és magyar útleveletről, de én azt gondolom, ez egy olyan jelenség, amelyet mindenképpen fel kell használnunk arra, hogy Magyarország befolyását növeljük, illetve jó hírét öregbítsük.

A II. Rákóczi Ferenc Főiskoláról külön előadást lehetne tartani, nemcsak az ott betöltött funkciójáról a kárpátaljai térségben, hanem arról, hogy ez a gyönyörű épület, amelynek a homlokzatán kibontva ott van a régi címerünk, hanem hogy fokozatos fejlődéssel Beregszászban egyfajta magyar campus fog létrejönni, jól látható. Ezekről a fejlesztésekről, ha valakit érdekel, akkor értelemszerűen Brenzovics elnök úr sokkal pontosabban tud beszámolni, mint esetleg én tenném.

A Nyíregyházi Egyetemet azért emeltem ki, mert itt volt az Udvardi-féle szótár, Udvardi professzor úr szellemi hagyatékán itt működött egykor ukrán tanszék. Budapesten és Szegeden is működik az egyetemeken, de eléggé visszazorított állapotában. Azt gondoljuk és gondoltuk, hogy ezt a szellemi hagyatékot fel kell egyszerűen frissíteni. Bár most rektorváltás miatt némi csúszásban vagyunk, de bizakodunk abban, hogy április első felében be tudjuk jelenteni hivatalosan is itt, Nyíregyházán az ukrán tanszék újraalakulását. A tanszékvezetőt már megtaláltuk, a forrásokat felkutattuk, az egyetem vezetése, átmeneti vezetése, úgy tűnik, támogatja

ezt a kérdést. Alapvető érdekünk az, hogy ne csak azt várjuk el az ukránoktól, hogy ők tegyenek felénk gesztust, hanem azt is, hogy mi is megtegyük, ami a lehetőségeink közé tartozik, és ez például az, hogy legyen ukrán tanszék. Itt most nem kívánnék kitérni a munkaerő-áramlás kérdésére, hogy az utóbbi fél évben körülbelül ezer, hágókon kívüli ukrán munkavállaló érkezett Magyarországra a szakmunkáshiányban érintett szakmák betöltésére, és nem is beszélek azokról a kárpátaljaiakról, akár vegyes identitású vagy nem magyar identitásúakról, akik elsősorban ebben a térségben dolgoznak.

Kisvárdán ígéretet kaptunk, hogy egy középiskolában középiskolai szinten szintén ukrán nyelv tanulására lesz lehetőség. Természetesen a pedagógusok támogatása Kárpátalján egy olyan érzékeny kérdés, jól tudjuk, hogy évek óta adunk nagyjából tízezer forint havi bérkiegészítést a pedagógusoknak, amelynek szinte a negyedét az ukrán állam extra adóval megpumpolja, és 200 pedagógus hiányzott a mostani tanévkezdéskor, ahogy ezt olvashattuk a hírekben. Azt hiszem, az a pedagógus életpályamodell, amelynek a végső formája vélhetően március végén elkészül a Pedagógus Szövetség és a KMKSZ közreműködésével, adhat egyfajta jövőképet azoknak a pedagógusoknak, akik ott vannak, s reméljük, olyanokat is hazavisz, akik már onnan eljöttek.

Az egészségügyben jeleztem, az orvosi felszereléseket. Új mozzanat lehet az, hogy júliustól Ukrajnában is át akarják alakítani a háziiorvosi rendszert. A jelenlegi ukrán állami viszonyok között - mint egykor gyakorló háziiorvos - ezt lehetetlennek tartom. De az bizonyos, hogy a magyarul ellátást biztosító háziiorvos kollégáknak be kell majd segítenünk az alapfelszereltségük kiegészítésébe és egyáltalán az egészségügyi rendszer kiépítésébe. Ahogy jeleztem, valószínűleg egy emelt szakrendelőről plusz kis kórházról lehet szó, tehát szó sincs arról, hogy egy komoly, minden ellátást nyújtó kórházat építenénk Kárpátalján. De bízom abban, hogy egy emelt szintű szakrendelővel, egy kis kórházzal és integrációval, határ menti kórházzal ez megoldható lesz.

Folyamatosan tartunk magyarul egészségügyi továbbképzéseket elképesztő sikerrel. A magyarországi érdeklődés sokszorosát lehet elérni, 220 kiküldött meghívóból 210-nél kevesebben még sosem jelentek meg. Jól tudjuk, hogy az ott lévő kollégák nem mindegyike bírja a magyar nyelvet, de hősiesen kibírja a magyar vezető szakemberek továbbképző előadásait.

A kórházberuházást már jeleztem. A járványok megfékezése nagyon érdekes kérdés. Egyfajta közegészségügyi határvédelemről van szó, mert míg Magyarországon 98 százalék a korosztályos átoltottsága a gyermekeinknek, addig bár Kárpátalján, Ukrajnán belül a legmagasabb, de még így sem éri el a 26 százalékot. A közelmúltban hallhattuk azt, hogy Romániában kanyarójárvány tört ki, és több halálos áldozat is van már, éppen ezért március 9-én fog kiérkezni a magyar kormányzati, a magyar állami tartalékokból 20 ezer kanyaróvakcina a terepre, valamint tavaly novemberben a magyar kormány szintén a jószomszédi gesztuspolitika részeként vállalta, hogy öt éven keresztül biztosítja, amennyiben Ukrajna ezt kéri, Kárpátalja kéri tőlünk. Időnként már különbséget kell tenni a kettő között. Amennyiben kéri Kárpátalja, akkor biztosítjuk a korosztályos védőoltásokat az adott évben. Ez nagyon fontos, hogy nem oltunk vissza, akik nem kapták meg, mert az kezelhetetlen volna. Ez a magyar állam részéről ötször 1,2 milliárd forintos kötelezettségvállalást jelentett. 2017-ben - mivel Kijev küldött le valamennyi vakcinát - ez a gyakorlatban 481 millió forintos magyar közbeszerzést jelent, amely után tudjuk pótolni a hiányzó védőoltásokat.

A gesztuspolitika részeként, elnézést, máris belelkesedtem a mondanivalómba, és korlátoznom kell önmagamot, a magyar-ukrán kapcsolatok fejlesztése mindannyiunk előtt ismert. 2017-ben a Külügyminisztérium saját bevallása szerint a

legnagyobb külügyi esemény szervezés szempontjából az ukrán miniszterelnök látogatása volt, amely reményeink szerint lökést adott a kétoldalú kapcsolatoknak, miként az is, hogy múlt évben megérkezett végre az évek óta várt új ukrán nagykövet, Ljubov Nepop asszony személyében, aki kiválóan beszél magyarul, és tudom, hogy már itt, Nyíregyházán is több alkalommal járt.

Ami óriási és szűz terület Kárpátalján - ezt az aknaszlatinai szörnyű tényekkel mutatjuk be a slide-on -, ez a környezetvédelem. Maga Aknaszlátina és az ottani környezeti kárelhárításban vezető szerepet játszó külön miniszteri biztos van a külügyben, aki szervezte az EU-s szakértői delegációt, és reményeink szerint a monitorizálásra legalábbis, ha még nem is a kárelhárításra, de ENI-s forrásokat igénybe vehetünk a jövőben. Ez előszobája lehet annak, hogy Aknaszlátina teljes környezeti rehabilitációját követően megvalósuljon a sókitermelés, és egy 100 éves magyar vágyat is kielégíthetünk a sóbányászat révén. Tájékoztatásul jelzem, hogy ma az útszóró sót egyébként a háborús területtől 10 kilométerre lévő artemovszki, kelet-ukrajnai sóbányából kapja vagy szerzi be Magyarország. Kormánybiztosságunk a környezetvédelmi logikát követve egy tiszta Kárpátalja programot indít ebben az évben, amely szemléletformálással és minél több magyar és nem magyar közéleti szereplő és szervezet bevonásával igyekszik elérni, hogy az a borzalom, amit láthattunk most, legutóbb a jeges ár kapcsán is, ami érkezett Kárpátaljáról Magyarországra szemét formájában, mérsékelhető legyen.

Az önkéntes tűzoltó programot csak azért írtam be, mert ennek nagy hagyománya van a terepen, már csak azért is, mert állami tűzoltóság csak papíron létezik, vagy azért, mert nincs víz, ha megérkeznek egy tűzoltáshoz, vagy a kocsik nem ér ki, mert elromlik útközben. Tehát ezek az önkéntes szervezetek mentik, ami menthető, de így is csak ezen a télen tucatnyi kisebb-nagyobb ingatlan égett le, és még halálos eset is volt.

A koncertsorozatok a kulturális expanzióhoz tartoznak. A Hagyományok Háza első külföldi szervezete 2017-ben indul meg Kárpátalján, és ezt az évet kormánybiztosságunk finanszírozza is. Ez nagyon professzionális szinten viszi tovább azt a bartóki örökséget, ami Magyarországon ma már hungarikumként és világszínvonalúan működik. Idén is lesz egy Kijevet és ukrán nagyvárosokat érintő produkciónk, melynek Pál István Szalonáék ruszin koncertkörútjának egy összefoglaló koncertje adja az egyik felét, a másik felét pedig az immár lassan a világhír felé haladó Both Miklós-féle ukrán népzenei gyűjtés fogja adni a kijevi világzenei fesztiválon, melyről reméljük, hogy jól fog szólni Magyarország részéről.

Ami a legtragikusabb, az a bizonyos egyszerűsített határátlépés, amelyben semmilyen előrelépést nem tudtunk elérni, legfeljebb azt a mozzanatot, hogy ezt a megalázó benzinbont nem kell most már kitölteni a határon. Ennyit tudtunk elérni, de itt akár a vízummentesség jövőképe, akár az említett gazdasági kapcsolatok elmélyítése, akár pedig a határ menti ingázás révén megvalósítható munkavégzés, ezek mind-mind lehetetlenek a jelenlegi viszonyok mellett. Sajnos úgy tűnik, hogy a Szovjetunióba annak idején könnyebb volt belépni... (*Brenzovics László: Mint kilépni.*) Igen, így van, mint kilépni, elnök úr nagyon helyesen mondja. És tetézi mindezt az a csempész hálózat, amelynek - éppen a tegnapi hírekben láttuk - a magyar közreműködőit csípték fülön, és el tudjuk képzelni innen Nyíregyházáról, hogy az ukrán, kárpátaljai oldalon mindez mit jelent a mindennapokban.

Összefoglalva, és elnézést, hogy máris túlléptem az időkeretemet, annyit tudok mondani, függetlenül attól, hogy Ukrajnára milyen jövő vár, hogyan tudja lezárni a kelet-ukrajnai konfliktust, és hogyan tudja stabilizálni társadalmi, gazdasági, geopolitikai helyzetét, nekünk nem lehet más a feladatunk, mint egyrészt az alkotmány által szabott felelősségviselés, mely az utolsó magyarig ki kell hogy tartson.

De én azt hiszem, hogy ennél jóval ambiciózusabb célt kell megfogalmazni, hogy függetlenül Ukrajna jövőjétől - ahogy miniszterelnök úr is hétfőn, a misszióvezetői értekezleten jelezte -, esélyt látunk arra, hogy egy prosperáló kárpátaljai gazdasági térséget tudjunk magyar állami segítséggel felépíteni és kialakítani, és ebben nélkülözhetetlen mind Nyíregyháza, mind pedig a határterületek együttműködése. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen, kormánybiztos úr. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy van-e kérdésük az elhangzottakkal kapcsolatban vagy véleményük. *(Jelzésre:)* Sneider Tamás képviselő úr!

Kérdések

SNEIDER TAMÁS (Jobbik): Köszönöm szépen. Köszönjük ezt a részletes beszámolót kormánybiztos úrtól. Igazából nekem csak azzal kapcsolatban van néhány kérdésem, hogy kicsit távolabbra nézve, Rahó, Körösmező térsége szerepel-e a gazdaságfejlesztési programunkban, mert erről most nem volt szó, ha erről esetleg hallhatnék egy pár szót. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Miután most rögtön más jelentkező kérdezőt nem látok, akkor kormánybiztos urat kérem, hogy válaszoljon a kérdésre.

DR. GREZSA ISTVÁN kormánybiztos: Köszönöm szépen ezt a kérdést. Ha Kárpátaljáról mindig azt mondjuk, hogy a legizgalmasabb területe ma a magyarok által is lakott nemzetrészeknek, akkor ez hangsúlyozottan igaz a képviselő úr által említett Rahó, Körösmező és a Felső-Tisza vidékére, itt ugyanis a szórvány egy pár évvel ezelőtt olyan helyzetben volt, amely a teljes eltűnés veszélyét mutatta. A Felső-Tisza-vidéken tapasztaljuk azt a folyamatot, amelyre utaltam - Rahó, Körösmező, és folytathatnánk a sort a koronavárosok egy részével és néhány kisebb településsel -, hogy sikerült a magyar oktatási rendszeren keresztül és egyáltalán a magyar állam általános kárpátaljai szerepvállalásán keresztül elérni, hogy egy olyan remény jelent meg a területen, amely abban nyilvánul meg, hogy egyre többen íratják magyar óvodákba és iskolákba a gyermekeiket, ahogy jeleztem, a nem kizárólag magyar identitású szülők részéről. Minden közösségi eseményen mindig hatalmas érdeklődéssel vesznek részt szinte valamennyi településről az emberek, ugyanakkor látjuk, hogy a gazdaságfejlesztési programon belül milyen kis számban jelentkeznek onnan vállalkozók, vállalkozások, elképzelések.

Ennek több oka van. Egyrészt Kárpátalján általánosságban hihetetlenül alacsony a vállalkozási alapismeretek szintje, tehát amit mi azért az elmúlt 25 évben valamilyen szinten elsajátítottunk, ott még a gyerekcipő is barokkos túlzásnak tűnik. Tehát az, hogy mi egy számla például, vagy azt ki kell adni egy számlatömbben, az néha kínaiul hangzik a terepen. Tehát a Felső-Tisza-vidéki szórvány többszörösen sújtott ebből a szempontból, mert a nyelvi identitásnak, a magyar nyelvnek a már nem kellő ismeretétől kezdve, a többség szorításában élve most már a 6. államban 100 éve, tehát minden összeadódik, ugyanakkor nem veszett ki ez a szórvány. Egy nagyon ősi vidéken, a Tisza forrása környékén, gyönyörű hegyek ölelésében vannak ezek a településeink, amelyeknek a megőrzése többszörös felelősségünk.

Éppen ezért hirdetünk a Pedagógus Szövetséggel most egy szórvány pedagógus programot, mert ott még nagyobb a pedagógushiány. De azt hiszem, képviselő úr kérdése az igazi megoldás felé mutat, hogy meg kell próbálnunk pozitíve diszkriminálni, és valahogy rávenni az ott élő vállalkozókat vagy vállalkozókezdeményeket - talán ez így közelít a valósághoz -, hogy kapcsolódjanak be

az Egán Ede pályázati rendszerbe. Én azért azt hiszem, de hangsúlyozom, hogy erről elnök úr többet tudna mondani, hogy ott már olyan sok csalódás érte az embereket a különböző rezsimek és évtizedek alatt, hogy sokan nem hitték, hogy ebből az Egán Edéből lesz valami. Ez az első lezárult pályázati kör szerintem áttört egy olyan tudati akadályt, hogy igenis, a magyar kormány ezt komolyan gondolja, igenis ez a pénz nem lesz ellopva, mint ott, azon a vidéken ez hétköznapi dolog, és igenis ez segíteni fogja a helyben maradást és a magyarként való helyben maradást.

Végül annyit szeretnék még mondani, hogy minden ellenzéki párt részére felajánlottuk már azt, hogy a kormánybiztosság örömmel folytat eszmecsere-t. Volt nálunk a Jobbik részéről Szávay képviselő úr, az MSZP részéről is már volt alkalmunk mindenről részletesen beszámolni, hiszen azt gondolom, hogy ez egy össznemzeti ügy. Nagyon örülök annak, hogy a külhoni témák nem kerülnek a parlamentben napirendre, mert nyilván sok támogatás révén lehetne kérdéseket feltenni, de azt gondolom, Kárpátalja esetében ez az össznemzeti összefogás a Magyar Országgyűlésben és a magyar társadalomban is megjelent, miként az egész világ magyarsága összefogott a szolidaritás jeleként, hogy megmaradjanak az ottani magyarjaink.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e más kérdés, hozzászólás? *(Jelzésre:)* Szabolcs Attila alelnök úr!

SZABOLCS ATTILA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Szó volt már arról, hogy milyen nehézkes a határátkelés, most a legújabb Európai uniós intézkedések hatására ez valószínűleg még nehezebb lesz. A regisztrálás kifelé, befelé eddig is megvalósult azon a határszakaszon. Van-e remény arra, hogy az ukrán fél valami olyan fejlesztést, bővítést elfogadjon, hogy a kapacitást lehessen bővíteni, még ha az adminisztrációs feladatok meg is maradnak?

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más kérdés, hozzászólás van-e? *(Nincs jelentkező.)* Mielőtt megadnám a szót kormánybiztos úrnak, én is felvetnék egy kérdést. A kérdés előtt szeretném megköszönni a munkáját. A tájékoztatójában elhangzott az, hogy Kárpátalján és Ukrajnában valóban élet-halálharc van és napi küzdelem a megmaradásért. Valóban talán az elmúlt évszázadokban is, de ma különösen megállapíthatjuk azt, hogy a kárpátaljai magyarság van a legnehezebb helyzetben, hiszen a XXI. században, napjainkban is egy háború sújtotta országban élnek, az élet sok területén - amit kiéreztek a tájékoztatóból is - az állam gyakorlatilag eltűnt és szétesett. Beszélhetünk itt oktatásról, egészségügyről és sok minden másról. Nagyon helyesen Kárpátalja vonatkozásában a magyar állam belépett cselekvőképesen. Ma még nem hangzott el, de az egészségügyben, oktatásban, sőt ma már a kultúra területén is a magyar állam komoly bérkiegészítést ad azok számára, akik ezen a területen magyarként dolgoznak éppen azért, hogy ne hagyják el a szülőföldet és maradjanak ott, a magyarság mellett szolgálni az ő életüket.

Ehhez kapcsolódna egy picit a kérdésem, Szabolcs Attila alelnök úréhoz, aki a határátkelőhelyek bővítése után érdeklődött. Tudom, hogy nem feltétlenül a kormánybiztos úr asztala, de miután Kárpátaljáért felelős, biztos vannak hírei a beregszászi elkerülő útról. Hogyan állnak az előkészítések? Lesz-e ebből valami? Hiszen a határátkelőhely mellett ez is egy fontos probléma, az utak állapota és a közvetlenül a határhoz legközelebb eső nagyváros, a Beregszászon átömlő forgalom is egy fontos kérdés nemcsak a helyiek, hanem az átutazók számára is. Erre valami megoldást tudunk-e majd a közeljövőben? Kormánybiztos úr, öné a szó.

Válaszok

DR. GREZSA ISTVÁN kormánybiztos: Köszönöm szépen, elnök úr. Amire Szabolcs Attila alelnök úr célzott, ha az ukrán-magyar határ esetében az EU elfogadja azokat a terveket, amelyeket lehet olvasni a sajtóban, az a teljes összeomlást jelenti a mai helyzetben. Szinte a kapacitások felső határán járnak a különböző határőrizeti szervek, és akkor nem beszélek arról, hogy milyen munkamorált tapasztalni időnként a magyar oldalon is, itt elsősorban nemcsak az ukránok hibáztathatók, hanem sajnos a saját magunk portáján is van mit sepregetni.

Ami a változást jelenti, arra egyetlen esély jelenleg ez a már említett 50 millió eurós hitel-, segélykeret, ez is csak azért, mert az ukrán első javaslatokkal szemben ezt nem kapja meg Ukrajna a kezébe, hanem magyar cégek fogják ezeket a fejlesztéseket végrehajtani, útépitéseket, határátkelő-fejlesztéseket. Természetesen az ukránok helyett nem tudjuk megépíteni az új határátkelő részt és az oda vezető utakat, amelyeket már évek óta hiányolunk részükről. Nyilvánvaló, hogy Kárpátalján komoly politikai akarat van erre, és azt hiszem, a miniszterelnöki találkozón a kijevei akaratot is sikerült megszerezni, hogy végre ez az 50 millió euró arra fordítódik, amire kell, nevezetesen új határátkelőre Hódos-Nagypalád között, az asztélyi átkelő bővítésére. Ez speciális, mert ez nem ebből az 50 millió euróból épül, magyar oldalon már a kamionterminál elkészült, viszont Ukrajnánál volt évekig az ukrán oldalon, Asztélyon a kamionterminál pénze. Most leálltak az építkezéssel a hidegre hivatkozva, de szerintem eltűnt ez a pénz, és most keresik, hosszú évek óta keresik már ezt a forrást. Magyarország segítségével többször határidőt kellett módosítanunk az építkezés végére. Addig, amíg ez nem épül meg és ehhez kötődően a beregszászi elkerülő út kérdése nem kerül megoldásra, addig nyilván nem lehet megnyitni a kamionok előtt a forgalmat, mert azok teljesen tönkreteszik Beregszászt. Így is a Románia felől érkező forgalom belvárost kikerülő szakasza igen-igen kritikus már ebben a pillanatban is. Tehát versenyt futunk az idővel, de én azt hiszem, a hosszú évek helyben járásához képest most megindult valami. Múlt héten volt Seszták Miklós miniszter úr Kijevben, hogy Kisztyion miniszterelnök-helyettessel áttekintsék a novemberi megállapodások állását. Év elején, januárban beszélt a két miniszterelnök egymással, hogy hogyan állnak ezek a kérdések, tehát soha nem tapasztalt dinamikája van ennek. Bízunk abban, hogy 2017-18 ebben a kérdésben fordulópont lesz.

A beregszászi elkerülő út megmenti a várost. Ha az asztélyi kamionterminál is elindul, akkor Záhonyt valamennyire tehermentesíti, és a tervek között van új záhonyi Tisza-híd is, a novemberi elképzelésekben, hiszen annak a hídnak az áteresztő képessége is korlátozott, illetve Záhonyon jelenleg nem lehet átmenni gyalogosan, csak gépjárművel, gyalogosan csak Asztélynál lehet átmenni, és a tiszabecsi eléggé lerobbant átkelőhely javítása és kibővítése is benne van ebben az 50 millió euróban. Azt hiszem, reményteljes a helyzet, de Ukrajnában sohasem lehet biztosra menni, még ki kell tartanunk minimum egy-két évet ahhoz, hogy Beregszászon az elkerülő utat igénybe vegyünk, ha éppen Munkácsra akarunk menni. Az meg a vágyálmunk, hogy majd elérni. Húsz kilométerre van a magyar autópálya a határtól nagyjából, és onnan még 22 kilométer a munkácsi, kijevei autópályáig, autóútig az a szakasz, amit szintén ebből a pénzből szeretnénk megépíteni. Az már egy jelentős minőségbeli változást hozna a két ország kapcsolatában, és megteremtene egyfajta autópálya-kapcsolatot is Ukrajnával.

Pánczél elnök úr említette a bérkiegészítéseket. Erről már itt, a bizottsági ülésen sokszor volt szó. Három új foglalkozási ág bérkiegészítése épül be a KMKSZ Jótékonyági Alapítványa által lebonyolított fizetékiegészítési rendszerbe: a könyvtárosok és közművelődési dolgozók, magyar nemzetiségi könyvtárosok és

közművelődési dolgozók, 13 kárpátaljai magyar színészünk ugyanolyan gyalázatos fizetési helyzetben van. Hál' istennek, az Illyés Gyula Beregszászi Színház felújítására a forrás megvan, és az meg fog történni. A harmadik új kör pedig, ami némileg szokatlan, hogy a magyar újságíróknak is fizetésekiegészítést adunk, és nem azért, hogy a magyar államot dicsérjék vagy éppen az itt ülőket az asztalnál, bár ezt el is várjuk persze tőlük a fizetésekiegészítés fejében, de elsősorban azért, hogy ne hagyják el a terepet. Ez egy nagyon fontos kérdés. A média vonatkozásában feltétlenül előre szeretnénk lépni az ukrán tájékoztatásban egy hitelesebb magyar hírportál vagy hírügynökség megszervezésével, hiszen azt azért látjuk, hogy főleg a zakarpattya.net hírportálon és egyes kijevi - elsősorban elektronikus - oldalakon az igazsággal köszönőviszonyban sem lévő rosszindulatú feltételezések szaporodtak meg az utóbbi időben.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más kérdés, vélemény? *(Nincs jelzés.)* Nincs. Akkor nagyon szépen köszönöm kormánybiztos úr tájékoztatóját, a kérdésekre adott válaszokat. Kollégáival együtt sok sikert kívánunk önöknek ebben a szolgálatban, ebben a munkában, és természetesen az elkövetkezendő időszakban is szívesen látjuk önt bizottsági üléseinken. Más témákban is szoktunk találkozni, hiszen a Kőrösi Csoma Sándor-programért, a Petőfi-programért is dr. Grezsa István felel, úgyhogy köszönjük szépen, hogy együtt dolgozhatunk, és köszönöm a mai részvételt is. *(Dr. Grezsa István: Köszönöm.)*

Aláírásgyűjtés az ukrainai kisebbségek oktatási és nyelvi jogainak tervezett szűkítése ellen

Következő napirendi pontunk az „Aláírásgyűjtés az ukrainai kisebbségek oktatási és nyelvi jogainak tervezett szűkítése ellen” címet kapta. Nagy tisztelettel köszöntöm Brenzovics László parlamenti képviselő urat, a KMKSZ elnökét, és köszönöm, hogy elfogadta meghívásunkat, időt szakított ránk. A napi aktualításokról kérnénk szépen öntől egy tájékoztatót a bizottság tagjai számára, és akár abban is, hogy mi miben tudunk a segítségükre lenni. Képviselő úr, elnök úr, öné a szó.

Brenzovics László tájékoztatója

BRENZOVIICS LÁSZLÓ, a KMKSZ elnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Polgármester Úr! Kormánybiztos Úr! Köszönöm szépen a meghívást, és örülök annak, hogy itt lehetek ezen az ülésen. Többször részt vettem már a Nemzeti összetartozás bizottsága ülésén, köszönöm a parlamenti képviselő uraknak és hölgyeknek az érdeklődést a kárpátaljai viszonyok iránt.

Hallottuk itt Kovács Ferenc polgármester úr beszámolóját, egyrészt szeretném megköszönni azt a számos segítséget, amit nyújtott az elmúlt időszakban a kárpátaljai magyarság számára, másrészt hallottunk egy elég részletes beszámolót kormánybiztos úrtól arról a rendkívül széles körű tevékenységről, a támogatáspolitikáról, ami kialakult az elmúlt években, vagy kibővült az elmúlt években Kárpátalja vonatkozásában, amelyet a kormánybiztosság koordinál.

Lehetnék rövid is, elmondhatnám azt, hogy aláírásgyűjtést szerveztünk, 30 ezer aláírást gyűjtöttünk össze, körülbelül 50 ezret szeretnénk, és ez az aláírásgyűjtés be fog fejeződni március 15-én, az aláírásokat valószínűleg átadjuk a megye kormányzójának, és itt be is fejezhetném az előadásomat, de azt hiszem, ez túlságosan rövid lenne, hanem szeretnék azért egy néhány gondolatot megosztani önökkel az ukrainai helyzet vonatkozásában, és hogy ez hogyan hat ki Kárpátaljára, a kárpátaljai magyarságra, s mik ennek az okai, és milyen kifejlődés, végkifejlet várható ezzel kapcsolatban.

Az ember mindig nagy örömmel lépi át a magyar határt, nemcsak azért, mert túl van azon a hercehurcán, ami a határátlépést jelenti, hanem azért, mert itt Magyarországon teljesen más, kiegyensúlyozott és nyugodt viszonyok uralkodnak, ami Ukrajnáról korántsem mondható el. Ezeknek az okai nyilvánvalóan ennek az államnak a legutóbbi történetéből vagy történelmi kialakulásából eredeztethetők. Ilyen állam korábban a történelemben csak nagyon rövid időszakokban volt, és 1991-ben mindenfajta különösebb véres események nélkül vált függetlenné a Szovjetuniótól a Szovjetunió szétesése után. Ez eleve a Szovjetunió egyik legfejlettebb és legiparosodottabb része volt, egy soknemzetiségű állam, amely lakosságának körülbelül a 25 százaléka nem ukrán nemzetiségű volt, a lakosság felének vagy több mint a felének nem az ukrán volt az anyanyelve.

Ez meghatározta az akkori politikát is, hiszen 1991-ben az akkori független Ukrajnában olyan törvényeket hoztak - nemzetiségi törvény, nyelvtörvény, lakhatásról szóló törvény -, amelyek ha nem is voltak tökéletesek, de rendkívül széles lehetőségeket biztosítottak az ott élő nemzeti kisebbségek számára és más nyelvűek számára ahhoz, hogy a saját nyelvüket, kultúrájukat meg tudják őrizni és saját oktatási rendszerrel is rendelkezzenek. Az egyik példája például az, hogy az ukrán kisebbségről szóló törvény engedélyezte a települések nevének a visszaadását, ami meg is történt Kárpátalján, vagy a nemzeti szimbólumok használatát, ki lehet tenni máig a magyar zászlót, vagy pedig ha van 10 kérvény a szülőktől, akkor abban a községben vagy városrészben az állam köteles kisebbségi nyelvű, magyar nyelvű iskolát vagy óvodát nyitni.

Azonban jelenleg ez az egész dolog igen jelentős mértékben változóban van, és ennek okai azok a feszültségek, amelyek megjelentek a kisebbségi vonalon Ukrajnában, ennek oka pedig a legutóbbi eseményekben kereshető. Ez a megosztottsága Ukrajnának nagyon jól ábrázolható térképen. A dél-keleti rész Harkovnál kezdődik és egész Odesszáig tart a Krím-félszigeten, itt a lakosság döntő többsége orosz anyanyelvű, és van egy középső része Ukrajnának, Kijev és környéke, ahol körülbelül fele-fele az orosz és az ukrán nyelvűek aránya, vagy pedig enyhe ukrán többség van, és van Nyugat-Ukrajna, ahol 90 valahány százalékban ukránok és ukrán anyanyelvűek élnek. Ez a történelem során alakult ki.

A déli, dél-keleti része Oroszországhoz tartozott mindig, a nyugati része először Lengyelországhoz, majd az Osztrák-Magyar Monarchiához, kivéve Kárpátalját, amely a Magyar Királysághoz, természetesen egy rövid intermezzóként 20 évig a Csehszlovák Köztársaság része volt. Ez rendkívüli módon befolyásolja máig az itt élő emberek gondolkodásmódját, nyelvét, kultúráját, amely igen jelentős mértékben eltér egymástól, és ez a választások eredményében is mindig megmutatkozott. Ha 1990-től nézzük a választásokat, akkor mindig az volt, hogy az úgynevezett orosz irányultságú pártokra szavaztak Kelet- és Dél-Ukrajnában, Nyugat-Ukrajnában pedig az európai és nacionalistább pártok nyerték el a szavazatokat.

A legutolsó forradalom idején, eltérően az összes többi ilyen eseménytől, először volt véres összecsapás Kijevben, ahol 100 halálos áldozat volt. Szeretném megjegyezni azt, hogy eltelt 3 év, máig folyik a nyomozás, de még vád sincs arra nézvést, hogy ki lőtt a kijevi téren, tehát nemcsak hogy bírósági ítélet nem született, hanem még csak vád sincs arra vonatkozóan, hogy ki lőtt ezen a téren. Különböző verziók vannak, de nyilvánvaló, hogy itt provokációról lehet szó. Ezek után a parlament Janukovicsot menesztette, és ez is egy érdekes jogi aktus volt, mert elvben itt az impeachment folyamatát kellett volna beindítani, tehát a hatalomtól való megfosztás folyamatát, ami a mai napig nem történt meg. Tehát tulajdonképpen, ha szigorúan nézzük az ukrán alkotmányt, akkor az ő menesztése nem igazán felelt meg

a hatályos alkotmánynak, de arra hivatkoztak, hogy ő eltűnt az ország területéről, s emiatt nem tudja ellátni a feladatát.

Az utána következő döntés az ukrán nyelvtörvény hatályon kívül helyezése volt, amit végül is az elnök nem írt alá, emiatt egy ex lex állapot keletkezett, ami máig tart. Viszont ez az intézkedés, a nyelvtörvény hatályon kívül helyezése egy nagy vödör olaj volt arra a tűzre, ami úgymint pislákol a Kelet-Ukrajnában és a Krímen, ahol az ott lévő tüntetések erőszakos dolgokba fordultak át. Oroszország beavatkozása következtében viszonylag rövid idő alatt a Krím-félsziget kivált Ukrajnából, illetve kialakult ez a háborús helyzet Donyeck és Luhanszk megyékben, amely máig is tart. Ennek az egyik kiváltó oka a nyelvi kérdésben való fordulat miatt történt.

Ezeknek a területeknek a kiválása, de facto kiválása Ukrajnában megváltoztatta a politikai erőviszonyokat is, hiszen ezeken a területeken nagyrészt orosz anyanyelvű és nemzetiségű emberek laknak. Ha a Krímet vesszük 2,5 milliónak és a Donyeck-medencei térséget meg 5-6-nak - nem lehet pontosan tudni, mert nagyon sok a menekült is -, ez azt jelenti, hogy körülbelül egy 8 millió ember által lakott terület vált ki Ukrajnából, s ezáltal a politikai erőviszonyok megváltoztak. Az oroszok politikai ereje, vagy az orosz irányvonal, később az orosz irányvonalat képviselő nemzetiségi kisebbségek iránt lojális politikai erők súlya az országban lecsökkent, és megnövekedett azoknak a politikai erőknek a súlya, akik ezekben a kérdésekben változásokat akarnak, és az ukrán nyelvnek az erőszakos terjesztése irányában akarnak törvényeket hozni. Volt egy ilyen átmeneti állapot, de az elmúlt évtől kezdve már folyamatosan hoznak olyan törvényeket, amelyek ebbe az irányba hatnak.

A felsőoktatási törvényt, amelyet az elmúlt évben fogadtak el, és amely arról szólt, hogy Ukrajnában az állami intézményekben az oktatás nyelve kizárólag az ukrán lehet, aztán pedig a közalkalmazottakról szóló törvényt, amely a közalkalmazottakra és az állami alkalmazottakra vonatkozik, hogy a munkahelyükön csak az ukrán nyelvet használhatják. Az elmúlt időben pedig olyan törvénytervezeteket adtak be, amelyek a nemzeti kisebbségek nyelvét és így a magyar nyelvet is visszaszorítanák a magánélet területére.

Új oktatási törvény van előkészületben, amely végül is alapjában véve elfogadható, de most beadtak hozzá egy módosító indítványt, ami mögé a minisztérium is odaállt. Ennek értelmében amíg korábban az alkotmány is garantálta a kisebbségek nyelvén történő oktatást, addig a jelenlegi törvénytervezet már nem garantálja, hanem csak jogot ad rá, az ukrán nyelv mellett lehet oktatni kisebbségi nyelveket ott, ahol a kisebbségek kompaktan élnek. Az ukrán törvénykezés sem azt nem fogalmazza meg, mit jelent az, hogy valamit ukrán nyelv mellett oktatnak, sem pedig a kompakt elhelyezkedést nem fogalmazza meg.

Van három nyelvtörvénytervezet is, amely nem a kisebbségi nyelvek jogairól szól, hanem az ukrán nyelv védelméről, ami szinte minden jelenleg meglévő nyelvi jogot megszüntetne. A közéletben, a kultúrában, a sajtóban, a médiában alig lehetne használni a kisebbségi nyelvet. Néhány érdekesség ebből a nyelvtörvényből: közterületen - bármifajta nyílt egyezmény - akkor lehet megszólalni kisebbségi nyelven, ha szinkronfordítás van, és kisebbségi nyelven történő újságot úgy lehet kiadni, hogy ugyanolyan példányszámban ezt az újságot kinyomtatják ukránul is, függetlenül attól, hogy meg akarja-e venni valaki, vagy pedig nem. Ezek jelenleg a parlament előtt vannak, rendkívül éles viták folynak körülötte. Minden olyan lehetőséget megpróbálunk kihasználni ebben a vonatkozásban, hogy ezeknek a törvényeknek az elfogadását megakadályozzuk akár ukrán belső, akár pedig nemzetközi téren is. Ezt a célt szolgálja ez az aláírásgyűjtés.

De érdekes a magyarországi vonatkozása. Mi bírjuk a magyar kormány támogatását. Mind a Külügyminisztérium, mind pedig az államfő, a kormányfő nyilatkozott ebben a kérdésben. Itt van egy olyan kérdés, mint az ukrán-magyar alapszerződés. Aki idősebb, régi motoros a politikai szakmában, az emlékszik arra, hogy 1991-ben ez mekkora viharokat kavart a magyar parlamentben, és az MDF-nek az akkori széteséséhez is jelentős mértékben hozzájárult. Az a szerződés nem tökéletes, viszont a szerződésben szerepel az, hogy az ukrán állam garantálja a magyarok számára az oktatást magyar nyelven az óvodától az egyetemig. Abban az esetben, ha az ukrán állam ezt már nem fogja garantálni, illetve fel kívánja számolni a magyar oktatási rendszert és a nyelvhasználatot, akkor felmerül az a kérdés, hogy ők nem tartják be az ukrán-magyar alapszerződést. Ez mindenképpen a két ország viszonya között feszültséget okozhat. Ugyanez a helyzet az ukrán-román, az ukrán-bolgár és az ukrán-moldáv alapszerződésekkel is, hiszen ott is részletesen le voltak fektetve a kisebbségek jogai. Tulajdonképpen az összes szomszédos állammal ilyen módon Ukrajna egyfajta feszült helyzetbe kerül, aminek a későbbiekben következményei lesznek, illetve az is, hogy csatlakozott az ország, Ukrajna egy csomó nemzetközi szerződéshez, a nyelvi chartához, az önkormányzati chartához, vagy pedig az ENSZ alapokmányaihoz, és szintén elfogadta törvényileg, hogy ezeket a szerződéseket betartja. Ez már felmerült nemzetközi szinten az Európa Tanácsban is, ahol a legutóbbi ukrán rezolúcióban ezekre a kérdésekre kitérnek.

A helyzet mindenképpen veszélyes és nagy odafigyelést igényel a magyar kormány részéről is. Ugyanakkor ezt az egész dolgot ez a háborús helyzet, a háborús viszonyok felülírják, és ezeknek a dolgoknak nem látszik jelenleg sem a megoldása. Tudni kell azt, hogy az elmúlt három évben 11 ezer ember halt meg a keleti események folytán, de nagyon érdekesek ezeknek a dolgoknak az arányai. Ebből a 12 ezer emberből csak 2100 a katona, a többi 8 ezer polgári személy, tehát gyerekek, öregek és polgári személyek. Ebből a 2 ezer katonából pedig ezer katona nem harci cselekmények áldozata lett, hanem különböző balesetekben és egyéb dolgokban halt meg. Megdöbbentő a polgári áldozatok rendkívül magas aránya. Az is, amikor sokszor beszélnek a menekültválságról, Ukrajnában közel 2 millió belső menekült van, aki elhagyta a lakhelyét és valahol össze-vissza van Ukrajna területén, általában igen szerény körülmények között, hiszen az állam ezeket az ellátásokat nem tudja biztosítani.

A legutóbbi események pedig újfent rámutattak ennek az egész háborúnak a furcsaságára, hiszen tulajdonképpen arról van szó, hogy mint ahogy kiderült - amit tudott is mindenki -, hogy ott, ahol a frontvonal van, továbbra is zavartalanul folyik a kereskedelem. Az ukrán erőművek 20 százalékát, amelyek az áramot termelik, a megszállt területeken kibányászott szénrel látják el. Nem voltak felszámolva az együttműködések sem. Ez azt jelenti, hogy ebből a határterületből származik jelenleg az ukrán GDP több, mint 5 százaléka, mégpedig úgy, hogy azok a gyárak, amelyek a megszállt területeken vannak, Ukrajnában vannak bejegyezve, itt fizetik az adót, ott dolgoznak benne az ott élő emberek, és az árut ide adják el, Ukrajnába, amit valamilyen módon kifizetnek. Ugyanez a helyzet nagyjából a Krím-félszigettel kapcsolatban is, hiszen az áram, a gáz és a víz máig a Krím-félszigetre Ukrajnából megy.

A különböző szélsőséges erők ezt most leblokkolták Kelet-Ukrajnában, ami a válság súlyosbodásához fog vezetni, mert ezek a hőerőművek kizárólag ezt a márkájú szenet tudják használni, azt beszerezni máshonnan nem tudják. Ha azokat be kell zárni szénhiány miatt, akkor 15-20 százaléka az elektromos áramnak Ukrajnából kiesik ennek minden következményével együtt, és nem mellékesen - az egy rendkívül nagy iparvidék - ha az ipari kooperáció megszűnik, akkor Ukrajna gazdasági

potenciáljának 5-6 százaléka el fog veszni. Ezek nagyrészt exportra gyártott termékek, és a valutabevétel aránya is rendkívüli mértékben le fog csökkenni, ami hiperinflációba is átmehet. Ilyen jelentős gondok előtt áll Ukrajna az elkövetkező időszakban, ami az egész belső helyzetét is destabilizálhatja annak minden következményével együtt, tehát lehetséges, hogy a tavasz, nyár folyamán jelentős átalakulások is várhatók.

A minszki békefolyamat, úgy tűnik, zátonyra fog futni. Mindenki azt gondolta, hogy tulajdonképpen Trump elnökké választása ezt a folyamatot felgyorsíthatja és eljutnak ahhoz, hogy a minszki folyamat mentén megkötődik a béke, és Donyeck-Luhanszk megye - amit Oroszország nem igazán akar átcsatolni, ha akarta volna, akkor már megtehetette volna, eltérően Krímtől - valamifajta föderatív státuszt kap és ezáltal megteremthető a béke, az egész térségre integrálódhat.

Úgy tűnik, nem ebbe az irányba mennek az események, hiszen ez a blokádnak, azok a korábban működő mechanizmusok, amelyek bent tartották ezt az országrészt valamilyen formában, legalábbis az ország a gazdasági vérkeringésében, ezek megszűnni látszanak. A távolság és a kiválása Ukrajnából ennek a régióknak most már valószínűbb, mint az, hogy a minszki folyamatban ez az egész kérdés meg fog oldódni. Oroszország elismerte a helyi szervek által kiállított útleveleket, amivel már át lehet járni az orosz határon. Másrészt pedig az ott lévő ukrán tulajdont nacionalizálni kívánják ezek a szakadár államok. Ez az egész dolog átalakul, aminek vagy háború lesz a következménye ott egy ilyen lokális szinten, vagy pedig az, hogy ez egyre inkább le fog válni ennek minden következményeivel együtt Ukrajnából, ami még inkább súlyosítja majd az ott kialakuló válságot, és még jobban gerjeszti az elvakult nacionalizmust, amire számos példa van jelenleg is.

Kijevben parlamenti képviselőként nagyon sok mindent megéltünk az elmúlt időszakban, akkor is, amikor gránátokat dobtak a parlament épületére és négy rendőr meghalt, több mint húszan megsérültek, vagy két héttel ezelőtt pedig egy több mint tízezres szélsőjobb oldali felvonulás volt, ahol a képviselők a parlamentbe is beengedték őket, és ott pedig azzal fenyegetőztek, hogy hamarosan fel fogják oszlatni a parlamentet, ha az ő követeléseik nem lesznek elfogadva. Tehát feszült a helyzet. Azokat a szabadcsapatokat, amelyek Ukrajnában vannak, és amelyek fegyvereseinek a létszáma körülbelül 40 ezer fő, tehát egy hadosztálynyi ember, azokat ugyan integrálták a hadseregbe és a belbiztonsági erőkbe, de külön irányítás alatt vannak, és bármikor okozhatnak akár fegyveres konfliktust is az ország belsejében, és ez egy reális veszély, főleg, ha a helyzet rosszabbodik az országban. Ezek a nacionalista tervek, amelyek vannak, ezeknek az elfogadása esetében a feszültség természetesen az összes nemzeti kisebbség által lakott vidéken növekedni fog. Körülbelül ez a helyzet Ukrajnában.

Nem látszik az egész bonyolult helyzetből a kiút, és sajnálatos az, hogy erre Európa és az Amerikai Egyesült Államok nem fordít kellő figyelmet. Mindenki számára világossá kell tenni azt, és azt hiszem, hogy ezt mi magyarok tudjuk is, hogy ennek a háborúnak, vagy ennek a konfliktusnak fegyveres megoldása nincs. Itt aszimmetrikus erők állnak egymással szemben. Ebben az oroszok azt mondják, hogy az ő hadseregük nincs bent Donyeck térségében, de ott vannak a határon, és mindig annyi támogatást fognak adni a donyecki, luhanszki szakadároknak, amennyi kell ahhoz, hogy itt ellen tudjanak állni, és ha elfajulnak a dolgok, akkor meg be fognak avatkozni, és mivel a másik fél atomhatalom, nyilvánvaló, hogy atomháborút senki sem akar ebben a vonatkozásban. Ha nincs az egész dolognak háborús megoldása, akkor csak békés megoldás lehet ezzel kapcsolatban. A soknemzetiségű Ukrajnában nem lehet anélkül egy stabil Ukrajnát létrehozni, hogy a nemzeti kisebbségek jogait ne biztosítsák, egyszerűen ez nem fog menni. Azt hiszem, erre kell

valamennyiünknek az európai döntéshozók figyelmét felhívni, hogy ebben a kérdésben mindenfajta olyan dolog, ami szűkíti a kisebbségek jogait, Ukrajnában az a béke, a stabilitás ellen hat. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. A bizottság tagjait kérdezem, hogy kinek van kérdése, véleménye. *(Jelzésre:)* Petneházy képviselő úr!

Hozzászólások

PETNEHÁZY ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Két témát is hallhattunk, ami felmerült, ami talán bizottságunk részéről megvitatásra vagy átgondolásra érdemes, vagy mondhatnám azt, hogy reakcióra érdemes. Az egyik az ukrán nyelvtörvény, melyről most kimerítően hallhattuk, hogy milyen hihetetlen károkat okoz és milyen hihetetlen ellentmondásokat is tartalmaz, a másik pedig az, hogy itt van ez a kínos, Brüsszel által felvetett határregisztráció kérdése. Azt láthatjuk, hogy ez micsoda örületes fantazmagória, de nekünk, a Nemzeti összetartozás bizottságának másik szempontból még inkább érdemes megvizsgálnunk, mégpedig a magyar-magyar kapcsolatok nehezítése szempontjából, mert azt ugye nem titkolhatjuk el magunk előtt, hogy ez milyen szinten fogja még inkább nehezíteni a határon túl élő magyar testvéreinkkel a kapcsolattartást. Még úgy szocializálódtam, hogy amikor közeledtem ezekhez a határokhoz, akkor némi görcs állt a gyomromba, és így közelítettem meg a határt, és már éppen kezdtük volna megszokni azt, hogy ez a gyomorszorítás engedhet, jó is volt ezt megszokni, s lám, most elérkeztünk odáig, hogy ez a régi, ismerős érzés most ismét a gyomrunkba állhat. Tehát felvetem, csak gondolatindításképpen, hogy nem lenne-e érdemes bizottsági szinten is reagálnunk erre a dologra.

És még egy fontos dolog, bocsánat, nem ide kapcsolódik, de azt hiszem, Nemzeti összetartozás bizottsága lévén egy mondat erejéig azért érdemes megemlékeznünk a mai születésnapról, mármint Arany János születésének 200. évfordulójáról, és ha csak Nagyszalontára gondolok, ott éppen ezekben a percekben egy emlékévindító rendezvény folyik. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Más kérdés? *(Jelzésre:)* Szászfalvi László alelnök úr!

SZÁSZFALVI LÁSZLÓ (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Szeretném megköszönni Brenzovics László elnök úrnak, képviselő úrnak a nagyon részletes és összefüggéseket is bemutató tájékoztatóját, mely, azt gondolom, egy nagyon világos és részletes tájékoztató volt mindannyiunk számára, és én szeretném megköszönni a heroikus küzdelmét, küzdelmüket, amelyet Kárpátalján folytatnak. Azt szeretném igazából megkérdezni, hogy képviselőként, in concreto Kijevben milyen mozgástér, milyen lehetőségek vannak, mert nyilván azt látjuk, hogy itt nemzetközi megoldásokra van szükség. A magyar kormány hathatós támogatása nyilván megvan, működik, ezek az együttműködések nyilván megpróbálják felszínre hozni és erősíteni a kárpátaljai magyarság megmaradását, jövőjét, jövőképét, de Kijevben hogy látja, jelen pillanatban a politikai realitások mentén mi az, ami megtehető és egyáltalán milyen mozgástér van? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Tessék!

Brenzovics László válaszáda, reagálása

BRENZOVIICS LÁSZLÓ, a KMKSZ elnöke: Köszönöm szépen a kérdést. Van egy olyan mondás, hogy aki már látta az ukrán parlamentet, az a cirkuszon nem tud nevetni, tehát rendkívül anarchisztikus az egész dolog. Körülbelül keddtől péntekig tart a parlamenti plenáris ülés egy hónapban kétszer, és abból esetleg csütörtökön van bent annyi képviselő, hogy lehessen szavazást lebonyolítani, de csak délig, mert délután ez kevésbé valószínű. Pénteken nincs ott senki, kedden-szerdán meg nem lehet döntéseket elfogadni, s ami törvényjavaslatok vannak, azok kedden-szerdán 90 százalékban nem tudnak átmenni, mert nincs elegendő képviselő, hogy megszavazzák. Az egész törvényalkotási folyamat is rendkívül anarchisztikus, emiatt itt nehéz érdekeket képviselni.

Ami a vonatkozó nemzetiségi jogokkal, nyelvi jogokkal összefüggő kérdéseket illeti, ebben a parlament hangulatát rendkívül könnyű hiszterizálni, és emiatt is nehéz ez a kérdés. A Nemzeti kisebbségi és emberi jogi bizottságnak vagyok a tagja, ott még lehet ezekről a kérdésekről viszonylag normálisan beszélni, és ott tudunk is olyan döntéseket hozni, amelyek pozitívak, a parlamentben ez jóval nehezebb. Tehát ha valahol születik egy döntés, és ezeket a kérdéseket mégis a parlament elé viszik, akkor tudnak olyan hangulatot gerjeszteni, amely hangulatban, aki ezt nem szavazza meg, az rögtön Putyin bérence, és addig fogják szavaztatni ezt az egész kérdést, ameddig át nem megy. Ezt a szó szoros értelmében mondom, tehát van olyan parlamenti törvényjavaslat, amit a parlament elnöke 15-ször tesz fel egymás után szavazásra, és addig szavaztatják, ameddig valamilyen módon keresztül nem lesz passzírozva. Emiatt fontosak ezekben a kérdésekben ezek a preventív dolgok, tehát a különböző nemzetközi szervezetek, Magyarország szerepe vagy pedig akár ez a kis aláírásgyűjtési akció is, hogy tudjunk az itt lévő dolgokra nyomást gyakorolni.

Egyébként az az érdekessége ezeknek az új törvénytervezeteknek, hogy egyiket sem a kormány jegyzi, hanem a parlamenti képviselőknek egy csoportja, így a kormány nyugodtan mondhatja azt, hogy neki ehhez semmi köze nincsen, mert a parlamenti képviselőknek is van törvényjavaslat-tételi joga, de én ezeket a tendenciákat természetesen veszélyesnek tartom.

Nagyon sok mindenben hivatkoznak a háborúra, hogy háborús helyzet van, és emiatt ezt azonnal meg kell oldani. Viszont ki ellen folyik a háború? Mert hadüzenetet nem láttam egyik oldalról sem. A diplomáciai kapcsolatok nincsenek megszakítva, és ha háború is van, ez nem más anyanyelvű népek ellen folyik Ukrajnában, hanem van egyfajta ilyen belső konfliktus. Ez távlatokba mutat, mert tulajdonképpen ezek a folyamatok, amelyek most ezekben a kérdésekben vannak, és más kérdésben is folynak, teljes egészében megváltoztatják Ukrajna alkotmányos berendezkedését, hiszen ezek a törvénytervezetek teljes egészében ellentétesek az ukrán alkotmánnyal is.

De ez nem jelent semmit sajnos az ukrán parlament számára, nyugodtan el tud fogadni olyan törvényeket, amelyek nem felelnek meg sem az alkotmánynak, sem pedig a nemzetközi kötelezettségvállalásoknak. Emiatt egy ilyen ex lex helyzetek fognak kialakulni, amelyek rendkívüli módon megnehezítik majd valamennyiünk életét, de már van jelenleg is több olyan dolog, ami abba az irányba megy.

Ez a parlament sajnos kvázi működésképtelen, és valószínűleg nem lesz igazából hosszú életű. A közvélemény-kutatások azt mutatják, hogy új választások esetén az új parlament sem lenne jobb, még inkább szétagolódna, még inkább a szélsőségek irányába hatna, részben több ukrán szélsőséges kerülne be az orosz vonalba, a szélsőségesebb erők kerülnének be, nagyon nehéz lenne egyfajta többséget kialakítani, ami eleve azt is nehezzé tenné, hogy valamifajta kormány alakuljon ki az

ország élén. Tehát ez a válság igazából folytatódik. Még egyszer mondom, nemzetközi konferencia, nemzetközi behatás nélkül ez nem nagyon fog menni, úgy látom, mind a minszki megegyezési folyamatban, mind pedig a nemzetközi dolgokban, abban a kérdésben, ami az egyik legfontosabb kérdés, hogy van nemzetiségi összetevője ennek az egész dolognak és anélkül ezt az egész válságot megoldani, hogy ezek a nemzetiségi jogok megnyugtatóan ne lennének rendezve, ezt aligha lehet.

Most viszont egy másik irányban hat a dolog, azt próbálják elhíttetni a világ közvéleményével, hogy itt egy orosz agresszió zajlik, és emiatt az orosz és az összes nemzetiségi kisebbség nyelvét be kell tiltani. Ezt úgy állítják be, hogy ennek az a következménye, hogy az összes többi nyelvet is be kell tiltani, és ha mindenki ukránul fog beszélni, akkor ezáltal a probléma is megoldódott, amelyeket a szomszédos államok generálnak. Itt elmondta érintőlegesen Grezsa István kormánybiztos úr, hogy nemcsak az oroszokat vádolják ezzel, hanem Magyarországot is nagyon erősen vádolják, hogy mesterségesen szítja a szeparatizmust Kárpátalján, mesterségesen úgy állítja be, mintha a magyaroknak itt valamifajta problémái lennének, amelynek a távlati célja Kárpátalja elszakítása. Ez a sajtóban nap mint nap mérgezi a viszonyokat. Most indult egy nyomozás a megyei közgyűlés vezetősége ellen, a titkosszolgálat már kivitte a dokumentumokat, akiket szintén szeparatizmussal vádolnak abból a kiindulópontból, hogy létrehozta egy bizottságot, amely a Kárpátalján korábban működő szabadgazdasági övezetnek a visszaállítását próbálta volna megbeszélni és olyan törvényjavaslatokat javasolni, amely lehetővé tenné ennek a részleges visszaállítását Kárpátalján. Az ilyen törekvések is szeparatizmust jelentenek, és most ez lassan már lehet, hogy bíróság elé is fog kerülni, az, hogy a megyei közgyűlés így döntött, és hogy a bizottságban mi hangzott el, és a szeparatizmus vonatkozásában ezt meg kívánják vizsgálni. Ezek az ilyen hisztériák rendkívül károsan befolyásolják a mindennapi életünket is jelenleg.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Más kérdés, vélemény, hozzászólás van-e? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, nagyon szépen köszönöm képviselő úr tájékoztatását.

Egy kósza gondolatot engedjenek meg nekem azzal kapcsolatban, amit ön elmondott, hogy akár maga a nyelvtörvénytervezet is ellentétes Ukrajna alkotmányával. Szerintem ez nem fogja őket zavarni *(Derűltség.)*, sőt itt, a kis Kárpát-medencei térségünkben láttunk már ilyet, hiszen a szlovák alkotmánnyal is ellentétes az, hogy valakinek elvegyék az állampolgárságát, és lám, amikor mi elfogadtuk a kettős állampolgárságról szóló egyszerűsített eljárásról szóló törvényt, aznap délután a saját alkotmányukkal ellentétes törvényt hoztak. Köszönöm szépen képviselő úrnak még egyszer a tájékoztatást.

Amit még külön szeretnék megköszönni, mert sok fórumon találkoztunk már, de azóta bizottsági ülésen nem, az a 2015-ös párbeszéd. Tehát azt szeretném megköszönni, hogy ez elindult Kárpátalján, hiszen annak előtte az UMDSZ és az ön által vezetett KMKSZ a politikai térfél két oldalán állt, és akkor következett ott 2015 őszén egy önkormányzati választás, ahol az is kétséges volt, hogy magyarok egyáltalán bejutnak-e a megyei közgyűlésbe. Elindult egy párbeszéd, elindult egy együttműködés, aminek az lett az eredménye, hogy több mint 8 százalék fölött szerepeltek a megyei listán az induló magyarok. Több városban is megtörtént ez az együttműködés. Nagyon remélem, hogy az UMDSZ is részt vesz ebben az aláírásgyűjtésben, így ez az együttműködés, ez a párbeszéd folytatódik, mert valóban a megmaradásunkhoz ez is szükséges, hogy a kis magyar világunkban is egymással is alapvető kérdésekben szót értsünk. Nagyon szépen köszönöm, hogy ennek a

párbeszédnek ön a kovásza volt ott, Kárpátalján, és köszönöm még egyszer a tájékoztatóját.

A Nemzeti összetartozás bizottsága 2017. évre vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása

Tisztelt Bizottság! A következő napirendi pontunk a Nemzeti összetartozás bizottsága 2017. évre vonatkozó munkatervének megvitatása és elfogadása. Előzetesen írásban kiküldtük ezt az anyagot. Van-e ehhez még észrevétel, kérdés? Tegyük-e hozzá, vegyünk-e el belőle? *(Jelzésre:)* Egy jelentkezőt már látok. Szeretném megadni a szót a tanácskozási joggal a bizottsági ülésünkön részt vevő Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószólónak. A jelenlévők számára információként szeretném elmondani, hogy 2014-től a Magyar Országgyűlés munkájában a Magyarországon élő nemzetiségek szószólói is részt vesznek, és ők választhattak maguknak a saját bizottságukon túl olyan bizottságot, amelynek munkájában szeretnének részt venni. Varga Szimeon szószóló úr, illetve Alexov Lyubomir szerb nemzetiségi szószóló a mi bizottságunkat választotta, és nagyon jó munkakapcsolat és baráti kapcsolat alakult ki az elmúlt években. Varga Szimeon, öné a szó.

Hozzászólások

VARGA SZIMEON bolgár nemzetiségi szószóló: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Szeretettel köszöntök mindenkit, először is a házigazdákat és a bizottság tagjait. Nagyon örülök, hogy itt lehetek a bizottsággal Nyíregyházán. A munkatervvel kapcsolatban nekem egy javaslatom lenne, amit már szóban jeleztem elnök úrnak. Mint közismert, talán most már mindenki tudja, hogy a tavalyi évben a magyar és a bolgár parlament elfogadta a magyar-bolgár barátság napját, ami október 19-e, Csodatevő Rilai Szent János napja. Ezzel kapcsolatban még a tavalyi évben volt egy nagy rendezvény itt, Magyarországon. Nekem az lenne a javaslatom, mivel elnök úrral tagjai vagyunk a Magyar-Bolgár IPU-tagozatnak is, ott már több kétoldalú találkozón is részt vettünk, és a bolgár fél részéről és jómagam részéről is érkezett meghívás az elnök úr felé és a bizottsághoz, hogy a társbizottság - vagy amelyik a bolgár oldalon van - egy meghívást tolmácsolt elnök úrnak rajtam keresztül. Én ezt a meghívást szeretném a programba bekapcsolni.

Természetesen annyit kell tudni, hogy jelenleg Bulgáriában ügyvezető kormány van, így az akkori bizottság elnöke már nem regnál. Tehát ha az új kormány várhatóan áprilisban megalakul, akkor bízom benne, hogy föl tudjuk venni a bizottsággal a kapcsolatot és a magyar-bolgár barátság napja megünneplése kapcsán, ami Bulgáriában most október 19-én lesz, egy találkozó keretében talán tudunk beszélni, és tájékoztatást tud nyújtani egymásnak a két bizottság. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e más vélemény, hozzászólás, javaslat? *(Nincs jelzés.)* Köszönöm szépen. Amennyiben nincs, akkor javaslom, hogy ezt vegyük föl. Természetesen ez attól függ, hogy lesz-e addigra társbizottság, kapunk-e meghívást a társbizottságtól, de azt gondolom, ahogy időnk engedi, a bizottsági tagok közül sokan szívesen elfogadnának egy ilyen meghívást. Valóban, ahogy szószóló úr említette, amikor a társbizottság akkori elnöke a tavalyi esztendőben itt járt Budapesten, azt állapíthattuk meg, hogy egyként gondolkodunk nemzetpolitikáról, a bolgár fél is elmondta, hogy akármerre átlépnek az országhatáron, mindenhol bolgár szomszédokkal találkoznak, és minden sanyarúságuk igazi oka az I. világháborút lezáró Párizs-környéki békeszerződés, úgyhogy tulajdonképpen egy hangon

beszéltünk. De azóta időközi választások vannak kitűzve, reméljük, hogy az sikeres, eredményes lesz, és mi, azt gondolom, pozitív előjelekkel várunk egy ilyen meghívást. Tehát ezt föl vesszük a munkatervünkbe. *(Varga Szimeon: Köszönöm.)*

Határozathozatal

Ha más nincs, akkor kérdezem a bizottság tagjait, ki az, aki elfogadja a 2017. év munkatervét. Aki igen, kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Aki nem? *(Nincs jelzés.)* Ki tartózkodott? *(Nincs jelzés.)* Ilyen nem volt, tehát 7 igen szavazattal a munkatervünket elfogadtuk.

Egyebek

Áttérnénk a nagyon rövid és utolsó egyebek napirendi pontunkra, ahol először is engedjék meg nekem, hogy nagyon röviden egy levélrészletet ismertessek önökkel, mégpedig annak kapcsán, hogy a 2016. március 22-ei ülésünkön a diaszpórával foglalkoztunk, és ennek keretében vendégünk volt Somorjai Ágnes, a Kanadai Magyar Kulturális Tanács örökös, tiszteletbeli elnöke, aki ott a tájékoztatójában a Kanadai Magyar Hírlap tulajdonosát, Christopher Adam urat, a Demokratikus Koalíció kanadai fiókja vezetőjének nevezte. Ezzel kapcsolatban decemberben is és januárban is Christopher Adam úr levéllel fordult hozzánk, hogy kéri a jegyzőkönyvben rögzíteni a következő mondatot: „Nem vagyok és soha nem is voltam a DK kanadai fiókjának a vezetője, továbbá a DK-nak nincsen fiókszervezete Kanadában.” Ezt én most ismertettem önökkel, ezt kérte Christopher Adam úr.

Ugyanakkor szeretném még egyebekben tájékoztatni önöket, hogy az egyébként előbb elfogadott munkatervünk alapján a következő bizottsági ülésünk a következő parlamenti B) héten, március 14-én, reggel 9 órakor lesz, a már megszokott helyünkön, az Országgyűlés Esterházy János-termében.

Az ülés berekesztése

Még egyszer nagyon köszönöm polgármester úrnak a meghívást, hogy alkalmat adott arra, hogy leginkább kárpátaljai ügyekkel foglalkozva itt, Nyíregyházán ezt a bizottsági ülést megtehetjük, megtiszteltetés volt ez számunkra ebben a gyönyörű, patinás épületben. Köszönöm szépen mindenkinek a részvételt és ezennel a bizottsági ülést lezárom. Köszönöm szépen a munkájukat!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 04 perc)

Pánczél Károly
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Bihariné Zsebők Erika és Vicai Erika